

Grind/granulaat-index ei van Columbus?

Primaire grondstoffen zijn eindig. De Club van Rome waarschuwde daarvoor al in de jaren zestig van de vorige eeuw. Alle partijen zijn het er zo ongeveer over eens dat hergebruik van betongranulaat in de betonketen een kans verdient. Te meer daar de meer traditionele afzet als fundatiemateriaal stagneert en de vrijkomende hoeveelheden betongranulaat de komende jaren gaat verdubbelen. Het programma Duurzaam Inkopen leek net dat zetje in de rug te kunnen geven om deze vorm van hoogwaardig hergebruik te stimuleren. Praktische bezwaren staken echter een spaak in het wiel. Een oplossing om de gedachte weer nieuw leven in te blazen zou de grind/granulaat-index kunnen zijn.

Betontechnisch zijn er nauwelijks beletfels. CUR-aanbevelingen maken het mogelijk, maar nog altijd blijkt betongranulaat als vervanger van zand en grind in beton de strijd aan te moeten gaan. Zonder sturing of stimuleringsmaatregelen lijkt deze vorm van hoogwaardige nuttige toepassing onvoldoende van de grond te komen. Een in 2008 uitgevoerde Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse bevestigde dat nog eens. Het verplicht voorschrijven van een hergebruikspercentage blijkt

licht kostenverhogend uit te pakken. Het milieu is er minder mee gediend dan gedacht en het prijsopdrijvend effect, hoe marginaal ook, doet partijen afhaken. Andere overwegingen, waaronder maatschappelijk verantwoord ondernemen en producentenverantwoordelijkheid, zijn nodig om partijen alsnog over de streep te trekken.

Alternatief

Een nieuw aanknopingspunt biedt het programma Duurzaam Inkopen. Rele-

vante stakeholders als Rijkswaterstaat, de Rijksgebouwen Dienst, VOB, BFBN en de BRBS hebben zich sterk gemaakt om in de criteria als minimumeis een vast percentage betongranulaat als grindvervanger op te nemen. In de praktijk stuit dat evenwel op problemen. Zo verschilt de beschikbaarheid van betongranulaat per regio en blijkt integrale toepassing voor alle betonproducten (nog) niet mogelijk. Een andere insteek vormt wellicht een aanpak op bedrijfsniveau (betonmortelcentrales en betonproducten). Met een zogenaamde grind/granulaat-index kan op eenvoudige wijze het hergebruik van betongranulaat op bedrijfsniveau worden bepaald. In het kader van Duurzaam Inkopen kan de overheid dan in de selectiefase eisen dat de leverancier van betonproducten of betonmortel deze afspraken respecteert. Dat betekent niet dat in alle betonproducten of beton-

mortel betongranulaat moet zitten. Het gaat om een gemiddelde. Als een leverancier of producent bijvoorbeeld jaarlijks 100 kton grind en 4 kton granulaat toepast, dan resulteert dit in een index van 25. Hoe meer granulaat wordt toegepast, des te kleiner wordt de index. Een accountantsverklaring maakt verificatie mogelijk. Door aan de selectiecriteria een maximum aan de grind/granulaat-index van een leverancier of producent te koppelen, zal van Duurzaam Inkopen toch nog een prikkel uit kunnen gaan. De komende maanden zal dit criterium verder worden uitgewerkt. Het gedachtegoed mag op enthousiaste reacties vanuit de markt rekenen.

Ei van Columbus?

Het lijkt het ei van Columbus, maar hoe denken belangrijke stakeholders hierover? Dick Eerland, directeur van Eerland Recycling Services: "Tot nu blijken generieke maatregelen om de betonindustrie tot inzet van meer betongranulaat nauwelijks te werken. Er is namelijk altijd wel een reden te bedenken om dit

niet te doen. De grind/granulaat-index draait de kat en muis verhouding radicaal om. Niets moet, maar als je granulaat opneemt in het palet van grondstoffen vormt dit een graadmeter voor duurzaam inkoopgedrag. Daarmee kan de betonindustrie zelf beoordelen voor welke producten zij het verantwoord vindt granulaat in te zetten. Met een partner uit de recyclingindustrie kunnen vervolgens afspraken worden gemaakt over kwaliteit en volume. Toch zie ik nog wel enkele valkuilen. Van groot belang zal de monitoring blijken te zijn. De overdracht van granulaat van de recyclingindustrie naar de betonindustrie moet transparant zijn. De voor de berekening van de index gehanteerde volumes granulaat moeten verifieerbaar zijn. Anders is er al snel sprake van gebakken lucht. In de verdere uitwerking van het voorstel zal dit de nodige aandacht moeten krijgen. Dat geldt ook voor de productaansprakelijkheid." Marie van der Poel van VOBN signaleert een toename van het gebruik van betongranulaat als grindvervanger in beton. Afgezet tegen de reguliere bij-

producten als hoogovencement en poederkoolvliegias gaat het echter nog altijd om marginale hoeveelheden. "In het kader van het programma 'Duurzaam Inkopen' past het sluiten van materiaal kringlopen heel goed. Vandaar dat de overheid het gebruik van betongranulaat als toeslagmateriaal in beton wil stimuleren. In het verlengde daarvan onderzoekt Intron momenteel in opdracht van het ministerie van VROM de effectiviteit van zo'n grind/granulaat-index. VOBN vindt dit een goede ontwikkeling, te meer daar de bedrijven worden geconsulteerd en er op basis hiervan mogelijk een haalbaar instrument uit de bus komt. Een instrument waarmee de toeleverende industrieën, cq. de beton(mortel)centrales kunnen aantonen dat zij voldoen aan de gewenste duurzaamheidscriteria. De grind/granulaat-index kan ongetwijfeld voor een impuls zorgdragen. Van essentieel belang daarbij is, naast een concurrerende prijsstelling, een goede kwaliteitsborging van het granulaat," meent Van der Poel.